

N:o 28.

Af Herr O. B. Olsson: Angående underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, rörande dispositionen af det för befästmingsarbetena vid Karlskrona beviljade anslag.

Ett känt förhållande är, att svenska Riksdagen vid många tillfällen blifvit förmådd att lemna anslag till offentliga arbeten, i följd af förespeglingar att dessa skulle kosta vida mindre, än sedermera i verkligheten visat sig vara fallet. Och härigenom hafva sådana arbeten blifvit beslutade, hvilka, om den rätta kostnaden kunnat anas, med afseende på rikets finansiella ställning, måhända blifvit uppskjutna eller tills vidare alldeles åsidosatta för andra af angelägnare beskaffenhet.

Det är dock af största vikt, att Riksdagen på förhand erhåller en så vidt möjligt noggrann uppgift angående allmänna arbetens verkliga kostnader, på det den med blicken fästad på befintliga tillgångar må noggrant kunna öfverväga så väl möjligheten af deras företagande, som tidpunkten för deras utförande. Om den deremot esomoftast måste misstänka riktigheten af regeringens kostnadsberäkningar, så är fara värddt, att derigenom födes ett misstroende, som ger sig luft i vägrade anslag till företag, hvilka annars skulle vinna bifall samt påbörjas och fulländas. Det måste således ligga i den regerings eget intresse, som vill framgång åt sina planer, att åtminstone afskudda hvarje misstanke att genom allt för låga kostnadsberäkningar afsigtligt inlocka Riksdagen i företag, som sedermera visat sig medföra vida drygare utgifter. Och så stora svårigheterna än å ena sidan kunna vara att med fullkomlig visshet verkställa framtida kostnadsberäkningar, så kan man dock å andra sidan fordra, att just regeringen skall hafva den erfarenheten af det förflutna; och de talrika hjälpkällor för de verkliga kostnadernas utfinnande, som stå till dess förfogande, måste medverka till att några större misstag ej böra begås.

Genom de upplysningar, som meddelas i Riksdagens Revisorerers senast afgifna berättelse, jemte dertill fogade reservationer, angående *Karlskrona fästningsbyggnad*, finner man, att den därför ursprungligen till 3,750,000 R:dr beräknade kostnad redan af regeringen ansetts komma att öfverskridas med 234,000 R:dr. Och åtskilliga andra omständigheter gifva anledning att förmoda, det ej ens denna förhöjning i framtiden skall finnas tillräcklig till fästningens fulländande.

När Riksdagen — visserligen emot åsigten hos Andra Kammarens pluralitet — beviljade förutnämnda summa, skedde detta under förutsättning att densamma skulle räcka till. Visserligen framkastades många tvifvelsmål häremot af dem, som erinrade sig att 1867 års befästningskomité beräknade kostnaderna till 4,328,000 R:dr och sedermera den permanenta vapen- och befästningskomitén till 5,664,000 R:dr. Men man litade på dåvarande krigsministerns vitsord.

Sedermera upplystes dock, att nämnda ringare kostnad tillkommit derigenom, att vissa viktiga befästningsverk, som af nämnde komité ansetts nödvändiga för fästningsverkens försvarbarhet, blifvit uteslutna. Och af revisionsberättelsen får man nu veta, att blott följande arbeten för nedanstående kostnader skulle verkställas:

Stora inloppets försänkande för	R:dr	846,000.
De mindre inloppens dito	»	302,000.
Kungsholmens ombyggnad	»	1,424,000.
Befästningen åt landsidan vid Hvita krog	»	668,000.
Fullbordande af befästningen å Hästholmen vid vestra inloppet	»	158,000.
Bepansringar	»	352,000.

Summa R:dr 3,750,000.

Men utom dessa arbeten ville ofvannämnda komitéer hafva tvänne starka, bepansrade verk på grunden Dynan och Hjortgrundet utanför stora försänkningen, samt en större skans å hvardera af de öar, som omsluta hufvudinloppet.

När förslaget till Karlskronas befästande vid början af 1871 års riksdag framlades, syntes intet detaljeradt kostnadsförslag ännu vara uppgjort. Ty af revisionsberättelsen inhemtas, att ett dylikt först den 16 Mars 1871 af befälhafvaren för fortifikationen till Kongl. Maj:t öfverlemnades. Ej ens då synas tillfyllestgörande undersökningar af stora inloppets beskaffenhet hafva blifvit vidtagna. Ty af revisionsberättelsen finner man vidare, att försänkningen i detsamma, som af 1867 års komité blott beräknades kosta 432,000 R:dr och i förslaget af den 16 Mars

1871 846,000 R:dr, i ett nytt förslag af den 23 Oktober 1871 måste ökas till 1,080,000 R:dr, emedan försänkningen ej ansågs kunna motstå vågornas häftighet, om den verkställdes med grus, såsom i början var meningen, utan i stället måste utföras med sprängsten, hvarigenom öfverskottet af 234,000 R:dr uppkommit. Sistnämnda kostnad är likväl, enligt revisionsberättelsen, blott tillräcklig, om den genomfart, som lemnas öppen, göres 1,000 fot bred; ty inskränkes den till 500 fot, som af många sakkunniga anses nödvändigt, då ökas kostnaden på hela försänkningen till 1,225,000 R:dr.

Huruvida dessa kostnader ytterligare komma att öfverskridas, hafva Revisorerne naturligtvis ej kunnat utröna, då arbetet ännu pågår, hvarföre de blott anfört arbetsbefälhafvarens uttalade åsigt: att sådant ej kommer att ske, om icke under det fortsatta fyllnadsarbetet några oförutsedda och försvärande omständigheter inträffa. Lika litet hafva Revisorerne kunnat förutse, om kostnaderna för sjelfva befästningarne, hvilka blott delvis äro påbörjade, komma att höjas — en sak som i sig sjelf dock ingalunda är osannolik, då man erinrar sig de ständigt ökade arbetslönerna och prisen på materialier. Ännu mindre kan man veta, om ej regeringen efter fulländandet af de nu åsyftade arbetena, hvarigenom sannolikt blott skydd mot öfverfall vinnes, kommer att påyrka åtskilliga bland de af komitéerna föreslagna verk.

Af ofvanstående framgår emellertid, att, om det en gång beviljade anslaget af 3,750,000 R:dr icke skall öfverskridas, det belopp af 234,000 R:dr, hvarmed kostnaderna för den stora försänkningen redan öfverskridit den ursprungligen beräknade och hvilket ytterligare kan höjas, måste frändragas kostnaden för de öfriga enligt planen tillämnade arbeten. Men om de senare äfven påbörjas och fullföljas, så utsattes Riksdagen, såsom Revisorerne påpekat, för det moraliska tvånget att till deras fulländande nödgas bevilja vida större anslag, än som från början afsågs.

Såsom otvifvelaktigt torde dock kunna anses, att Riksdagen beslöt sig för fortsättande af Karlskronas befästningsarbeten, blott under förutsättning att den först angifna summan skulle räcka till. Om ej denna öfvertygelse förefunnits, är föga troligt att anslaget blifvit beviljadt. Det är derföre och på grund af öfriga, ofvan angifna skäl, som jag vågar föreslå, att inga andra arbeten påbörjas, än sådana, som med säkerhet kunna antagas fulländas med den först beviljade summan, så att Riksdagen efter dess upparbetande må hafva händerna fria att avsluta eller fortsätta befästningsarbetena. Och häremot torde så mycket mindre något inkast kunna göras, som för 1871 års Riksdag hvarken framlades

detaljerad byggnadsplan heller dylikt kostnadsförslag — af hvilka intetdera vid Riksdagens början synes varit fullbordadt — hvarföre Riksdagen icke är bunden genom bifall till någon viss plans fulländande.

Att bestämma, hvilka arbeten som hafva den jemförelsevis största vigten, måste naturligtvis öfverlemnas åt Kongl. Maj:t. För egen del vågar jag blott framkasta den förmodan, att de arbeten, som afse stora inloppets spärrande för en fiendtlig pansarflotta, måhända i främsta rummet borde fulländas, då man i farans stund på andra punkter möjligen kunde hjälpa sig med provisoriska åtgärder. Härigenom vore åtminstone något helt fullbordadt på den viktigaste punkten, och man behöfde ej befara att, då ett fiendtligt anfall försöktes, möta fienden på alla punkter med ofulländade befästningar.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får jag föreslå, att Riksdagen måtte besluta en skrivelse till Kongl. Maj:t, att Kongl. Maj:t, vid dispositionen af det till fortsättning af Karlskronas befästningar beviljade anslaget, 3,750,000 R:dr, täcktes taga i öfvervägande, att blott sådana arbeten påbörjas, som med säkerhet kunna antagas fulländas med nämnda summa.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 24 Januari 1874.

O. B. Olsson.